

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

20. december 2017 *

»Præjudiciel forelæggelse – et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed – retligt samarbejde i civile sager – retternes kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område – Lugano II-konventionen – litispendens – begrebet »ret« – den forligsmyndighed i henhold til schweizisk ret, som er ansvarlig for en forligsprocedure forud for en hovedsag«

I sag C-467/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Amtsgericht Stuttgart (byretten i Stuttgart, Tyskland) ved afgørelse af 8. august 2016, indgået til Domstolen den 22. august 2016, i sagen

Brigitte Schlömp

mod

Landratsamt Schwäbisch Hall,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešić, og dommerne A. Rosas, C. Toader (refererende dommer), A. Prechal og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: fuldmægtig M. Aleksejev,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 5. juli 2017,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Brigitte Schlömp ved Rechtsanwalt D. Adam,
- Landratsamt Schwäbisch Hall ved Rechtsanwalt D. Vollmer,
- den schweiziske regering ved M. Schöll og R. Rodriguez, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og M. Heller, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 18. oktober 2017,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 27 og 30 i konventionen om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, undertegnet den 30. oktober 2007, hvis indgåelse blev godkendt på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 2009/430/EF af 27. november 2008 (EUT 2009, L 147, s. 1, herefter »Lugano II-konventionen«).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en tvist mellem Brigitte Schlömp og Landratsamt Schwäbisch Hall (administrativ myndighed for distriktet Schwäbisch Hall, Tyskland) (herefter »myndigheden«) vedrørende et negativt anerkendelsessøgsmål indbragt af Brigitte Schlömp vedrørende underholdspligt (herefter »det negative anerkendelsessøgsmål«).

Retsforskrifter

Lugano II-konventionen

- 3 Afsnit II i Lugano II-konventionen med overskriften »Kompetence« omfatter i afdeling 2, der har overskriften »Specielle kompetenceregler«, artikel 5, stk. 2, som fastsætter følgende:

»En person, der har bopæl på en konventionsstats område, kan sagsøges i en anden konventionsstat:

[...]

2) sager om underholdspligt
a) ved retten på det sted, hvor den berettigede har sin bopæl eller sit sædvanlige opholdssted, eller
[...].«
- 4 Afdeling 9 med overskriften »Litispændens og indbyrdes sammenhængende krav« i konventionens afsnit II omfatter dennes artikel 27-30. Konventionens artikel 27 har følgende ordlyd:

»1. Såfremt krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, fremsættes mellem de samme parter for retter i forskellige konventionsstater, udsætter enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, på embeds vegne sagen, indtil denne rets kompetence er fastslået.

2. Når det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent, erklærer enhver anden ret sig inkompetent til fordel for den første.«
- 5 Konventionens artikel 30 fastsætter:

»Ved anvendelsen af denne afdeling anses en sag for anlagt ved en ret:

1) på det tidspunkt, hvor det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument indleveres til retten, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af vedkommende, for at få dokumentet forkyndt for sagsøgte, eller

- 2) hvis det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal forkyndes, før det indleveres til retten, på det tidspunkt, hvor dette dokument modtages af den myndighed, der er ansvarlig for forkyndelsen, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af ham, for at få dokumentet indleveret til retten.«
- 6 Afsnit V med overskriften »Almindelige bestemmelser« i Lugano II-konventionen omfatter bl.a. konventionens artikel 62, som bestemmer følgende:

»I denne konvention forstås ved »ret« enhver myndighed, som af konventionsstaten er udpeget som kompetent i anliggender, der falder ind under denne konvention.«

- 7 I Lugano II-konventionens afsnit VII, der har overskriften »Forholdet til Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 og andre instrumenter«, findes konventionens artikel 64, der bestemmer:

»1. Denne konvention berører ikke Det Europæiske Fællesskabs medlemsstaters anvendelse af Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 [af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1)], med eventuelle ændringer, af Konventionen om Retternes Kompetence og om Fuldbyrdelse af Retsafgørelser i Borgerlige Sager, herunder Handelssager, undertegnet i Bruxelles den 27. september 1968, og Protokollen om EF-Domstolens Fortolkning af nævnte Konvention, undertegnet i Luxembourg den 3. juni 1971, som ændret ved konventionerne om tiltrædelse af nævnte konvention og protokol af stater, der har tiltrådt De Europæiske Fællesskaber, samt af aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Kongeriget Danmark om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, undertegnet i Bruxelles den 19. oktober 2005.

2. Nærværende konvention finder dog altid anvendelse:

- a) i spørgsmål om retternes kompetence, såfremt sagsøgte har bopæl i en stat, hvor denne konvention, men ikke en af de i stk. 1 i denne artikel nævnte retsakter finder anvendelse, eller såfremt der i henhold til artikel 22 eller 23 i denne konvention tillægges retterne i en sådan stat kompetence
- b) i spørgsmål om litispendens eller indbyrdes sammenhængende krav som omhandlet i artikel 27 og 28, når sagen er anlagt i en stat, hvor denne konvention, men ikke en af de i stk. 1 nævnte retsakter finder anvendelse, og i en stat, hvor denne konvention finder anvendelse sammen med en af de i stk. 1 i denne artikel nævnte retsakter

[...]«

EU-retlige forskrifter

Forordning nr. 44/2001

- 8 Afdeling 9 med overskriften »Litispendens og indbyrdes sammenhængende krav« i kapitel II i forordning nr. 44/2001 omfatter forordningens artikel 27-30. Følgende fremgår af forordningens artikel 27:

»1. Såfremt krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, fremsættes mellem de samme parter for retter i forskellige medlemsstater, udsætter enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, på embeds vegne sagen, indtil denne rets kompetence er fastslået.

2. Når det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent, erklærer enhver anden ret sig inkompetent til fordel for den første.«

9 Forordningens artikel 30 fastsætter:

»Ved anvendelsen af denne afdeling anses en sag for anlagt ved en ret:

- 1) på det tidspunkt, hvor det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument indleveres til retten, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af ham, for at få dokumentet forkyndt for sagsøgte, eller
- 2) hvis det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal forkyndes, før det indleveres til retten, på det tidspunkt, hvor dette dokument modtages af den myndighed, der er ansvarlig for forkyndelsen, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af ham, for at få dokumentet indleveret til retten.«

Forordning (EU) nr. 1215/2012

- 10 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2012, L 351, s. 1), som ophævede forordning nr. 44/2001, fandt med undtagelse af visse bestemmelser anvendelse fra den 10. januar 2015.
- 11 Forordningens artikel 29, stk. 1 og 2, og artikel 32 gentager i det væsentlige bestemmelserne i artiklerne 27 og 30 i forordning nr. 44/2001.

Forordning (EF) nr. 4/2009

- 12 Artikel 3 i Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt (EUT 2009, L 7, s. 1) har følgende ordlyd:

»De myndigheder, der er kompetente med hensyn til underholdspligt i medlemsstaterne, er:

- a) retten på det sted, hvor sagsøgte har sin sædvanlige bopæl, eller
- b) retten på det sted, hvor den bidragsberettigede har sin sædvanlige bopæl, eller

[...]«

- 13 Forordningens artikel 68, stk. 1, bestemmer:

»Med forbehold af artikel 75, stk. 2, ændrer denne forordning forordning (EF) nr. 44/2001 ved at træde i stedet for de bestemmelser i den forordning, der finder anvendelse på underholdspligt.«

Schweizisk ret

Lov om civil retspleje

- 14 Zivilprozessordnung (lov om civil retspleje, herefter »retsplejeloven«) bestemmer i artikel 62, som har overskriften »Indledningen af verserende sager«, som henhører under afsnit 4 med overskriften »Verserende sager og virkningerne af, at en sag hæves« i lovens del 1, følgende:

»1 En sag verserer, når en anmodning om mægling, en stævning, en ansøgning eller en fælles anmodning om skilsmisse indgives.

[...]«

- 15 Forligsproceduren er reguleret i retsplejelovens artikel 197-212, som findes i afsnit 1 i lovens del 2. Retsplejelovens artikel 197, som har overskriften »Princip«, fastsætter:

»Mægling ved forligsmyndigheden skal forsøges forud for retstvister.«

- 16 Retsplejelovens artikel 198 opregner de undtagelser, hvor forligsproceduren ikke finder sted.

- 17 Kapitel 2 med overskriften »Forligsproceduren« i afsnit 1 i retsplejelovens del 2 består af artikel 202-207. Retsplejelovens artikel 202, der har overskriften »Indledning«, bestemmer:

»1 Proceduren indledes ved anmodning om mægling. [...]

2 Anmodningen om mægling indeholder en udpegelse af modparten, påstandene og en beskrivelse af sagens genstand.

3 Forligsmyndigheden underretter hurtigst muligt modparten om anmodningen og indkalder samtidig parterne til høring.

[...]«

- 18 Kapitel 3 med overskriften »Forligsprocedure og søgsmålsret« i afsnit 1 i retsplejelovens del 2 indeholder artikel 208 og 209. Retsplejelovens artikel 208 med overskriften »Forligsprocedure« har følgende ordlyd:

»1 Såfremt der opnås enighed, registrerer forligsmyndigheden et forlig, en anerkendelse, eller at sagen ubetinget hæves i mødereferatet, som derefter forelægges parterne til undertegnelse. Hver part modtager en kopi af referatet.

2 Forliget, anerkendelsen eller den ubetingede ophævelse af sagen har virkning som en retskraftig afgørelse.«

- 19 Retsplejelovens artikel 209 med overskriften »Indrømmelse af søgsmålsret« bestemmer følgende:

»1 Såfremt der ikke kan opnås enighed, registrerer forligsmyndigheden dette og indrømmer søgsmålsret til

[...]

b. sagsøgeren [...]

[...]

3 Sagsøgeren har ret til at indgive stævning til retten inden for tre måneder efter, at søgsmålsretten er indrømmet.

[...]«

- 20 Under overskriften »Forslag til dom og afgørelse« indeholder kapitel 4 i afsnit 1 i retsplejelovens del 2 artikel 210-212. Retsplejelovens artikel 210, der har overskriften »Forslag til dom«, bestemmer:

»1 Forligsmyndigheden kan forelægge parterne et forslag til dom:

[...]

c. i de øvrige formueretlige tvister med en værdi, der ikke overstiger 5 000 [CHF (ca. 4 350 EUR)].

[...]«

- 21 Retsplejelovens artikel 211, der har overskriften »Virkninger«, bestemmer:

»1 Forslaget til dom godkendes og får virkninger som en retskraftig afgørelse, hvis ingen af parterne gør indsigelse inden for en frist på 20 dage fra den dag, hvor de fik skriftlig underretning herom. Der er intet krav om, at indsigelse skal være begrundet.

2 Efter modtagelse af indsigelsen indrømmer forligsmyndigheden søgsmålsret til:

[...]«

- 22 I henhold til retsplejelovens artikel 212, som har overskriften »Afgørelse«, kan »[f]orligsmyndigheden [...] efter anmodning fra sagsøgeren træffe afgørelse om realiteten i de formueretlige tvister med en værdi, der ikke overstiger 2 000 [CHF (ca. 1 740 EUR)]«, og »[d]er er mundtlig forhandling«.

Lov om international privatret

- 23 Bundesgesetz über das Internationale Privatrecht (lov om international privatret) i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, bestemmer i artikel 9 med overskriften »Litispensens«, som findes i afdeling 2 med overskriften »Kompetence«, følgende:

»1 Hvis en sag, der har samme genstand, allerede verserer mellem de samme parter i udlandet, suspenderer den schweiziske ret sagen, hvis det forventes, at den udenlandske domstol inden for en rimelig frist afsiger en afgørelse, der kan anerkendes i Schweiz.

2 Ved afgørelsen af, hvornår der er anlagt sag i Schweiz, er det den dato, hvor den første handling, der er nødvendig for at indlede en sag, der er afgørende. Indledningen af mægling er tilstrækkelig.

3 Den schweiziske ret erklærer sig inkompetent, så snart en udenlandsk retsafgørelse, som kan anerkendes i Schweiz, forelægges.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 24 Brigitte Schlömp, der er bosiddende i Schweiz, er biologisk datter af H.S., der som følge af sit plejebæhov er anbragt på et hospice i Tyskland og modtager supplerende social bistand fra myndigheden.

- 25 I henhold til tysk ret overgår ydelser, som det offentlige har bevilget, til det organ, der har ansvaret for social forsyning, som kan kræve disse ydelser tilbagebetalt af ydelsesmodtagernes biologiske børn inden for rammerne af et regressøgsmål, såfremt de er betalingsdygtige.
- 26 Den 16. oktober 2015 indgav myndigheden en anmodning om forligsmægling ved Friedensrichteramt des Kreises Reiat, Kanton Schaffhausen (fredsdommerembedet i Reiat-distriktet i kantonen Schaffhausen, Schweiz), idet sidstnævnte som forligsmyndighed fremsatte krav til Brigitte Schlömp om betaling af et beløb på minimum 5 000 EUR, men forbeholdte sig ret til at ændre dette beløb, når Brigitte Schlömp havde meddelt de anmodede oplysninger.
- 27 Da parterne i forligsmæglingen ikke kunne nå til enighed, indrømmede Friedensrichteramt des Kreises Reiat (fredsdommeren i Reiat-distriktet) den 25. januar 2016 »søgsmålsret«, som blev underrettet til myndigheden den 26. januar 2016.
- 28 Den 11. maj 2016 anlagde myndigheden sag ved Kantonsgericht Schaffhausen (kantonretten i Schaffhausen, Schweiz) mod Brigitte Schlömp med påstand om betaling af det i denne doms præmis 26 nævnte mindstebeløb til underhold, med forbehold for en forhøjelse af dette beløb på baggrund af eventuelle nye oplysninger vedrørende sidstnævntes bidragsevne.
- 29 Efter indgivelsen af anmodningen om forligsmægling, men før sagsanlægget ved Kantonsgericht Schaffhausen (kantonretten i Schaffhausen) anlagde Brigitte Schlömp det negative anerkendelsessøgsmål på grundlag af artikel 3, litra a) eller b), i forordning nr. 4/2009 ved Amtsgericht (Familiengericht) Schwäbisch Hall (byretten i Schwäbisch Hall, afdelingen for familieretlige sager, Tyskland) ved processkrift af 19. februar 2016, indgået til denne ret den 22. februar 2016.
- 30 Ved afgørelse af 7. marts 2016 erklærede denne ret, at den ikke havde stedlig kompetence, og henviste sagen til den forelæggende ret, Amtsgericht Stuttgart (byretten i Stuttgart), for hvem sagen blev anlagt den 21. marts 2016.
- 31 Efter at det negative anerkendelsessøgsmål var blevet forkyndt for myndigheden den 26. april 2016, begærede den den 17. maj 2016 sagen afvist, eftersom der var tale om litispendens, på grund af, at der allerede var anlagt en sag i Schweiz, hvorfor den forelæggende ret skulle udsætte sagen i overensstemmelse med Lugano II-konventionens artikel 27, stk. 1. Brigitte Schlömp har nedlagt påstand om, at denne indsigelse skal forkastes, idet hun er af den opfattelse, at forligsmyndigheden ikke er en »ret«, hvorfor bestemmelserne i Lugano II-konventionens artikel 27, stk. 1, ikke skal finde anvendelse.
- 32 På baggrund af Domstolens praksis, navnlig dom af 8. december 1987, Gubisch Maschinenfabrik (144/86, EU:C:1987:528), og af 6. december 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400), finder den forelæggende ret, at den proces, hvorunder der er nedlagt påstand om betaling, og som er ledsaget af en anmodning om oplysninger, som myndigheden har indledt i Schweiz, og det negative anerkendelsessøgsmål anlagt i Tyskland begge udspringer af spørgsmålet om, hvorvidt Brigitte Schlömp har underholdspligt i henhold til en lovbestemt subrogation.
- 33 Den forelæggende ret har anført, at det fremgår af retsplejelovens bestemmelser, særligt lovens artikel 62, stk. 1, sammenholdt med artikel 202, stk. 1, at en sag verserer i henhold til schweizisk ret, når en anmodning om mægling er indgivet, bortset fra visse undtagelser, der ikke foreligger her. Følgelig er det denne rets opfattelse, at forligsproceduren og den efterfølgende retslige procedure udgør et processuelt hele.
- 34 Den forelæggende ret ønsker ikke desto mindre oplyst, om den forligsmyndighed, for hvilken der er indbragt en anmodning om mægling, kan kvalificeres som en »ret« i henhold til Lugano II-konventionens artikel 27 og 30.

- 35 På denne baggrund har Amtsgericht Hamburg (byretten i Stuttgart) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Enhører en forligsmyndighed, der er oprettet efter schweizisk lovgivning, under begrebet »ret« i henhold til artikel 27 og 30 i [Lugano II-konventionen]?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 36 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om Lugano II-konventionens artikel 27 og 30 skal fortolkes således, at det i tilfælde af litispendens er den dato, på hvilken en obligatorisk forligsprocedure ved en forligsmyndighed i henhold til schweizisk lovgivning er indledt, der udgør det tidspunkt, hvor en sag anses for anlagt ved en »ret«.

Anvendelsen af Lugano II-konventionen

- 37 Lugano II-konventionen trådte i kraft mellem Den Europæiske Union og Det Schweiziske Forbund den 1. januar 2011 (EFT 2011, L 138, s. 1). I overensstemmelse med konventionens artikel 5, stk. 2, henhører tvister vedrørende underholdspligt i princippet under konventionens anvendelsesområde.
- 38 Indledningsvis skal det undersøges, om Lugano II-konventionen i lyset af dennes artikel 64, der regulerer forbindelserne mellem denne konvention og forordning nr. 44/2001, kan finde anvendelse på tvisten i hovedsagen.
- 39 I henhold til Lugano II-konventionens artikel 64, stk. 1, berører konventionen ikke medlemsstaternes anvendelse af bl.a. forordning nr. 44/2001 og eventuelle ændringer heraf. Det fremgår imidlertid af konventionens artikel 64, stk. 2, litra b), at konventionen altid finder anvendelse i spørgsmål om litispendens, når sagen er anlagt i en stat, hvor denne konvention, men ikke en af de i artikel 64, stk. 1, nævnte retsakter finder anvendelse – såsom Det Schweiziske Forbund – og i en stat, hvor denne konvention finder anvendelse sammen med en af de i nævnte artikels stk. 1 nævnte retsakter – såsom Forbundsrepublikken Tyskland.
- 40 Forordning nr. 44/2001 blev ophævet ved forordning nr. 1215/2012, med undtagelse af visse bestemmelser, som anvendes fra den 10. januar 2015.
- 41 Det fremgår således af artikel 68, stk. 1, i forordning nr. 4/2009, at denne forordning ændrer forordning nr. 44/2001 ved at træde i stedet for de bestemmelser i den forordning, der finder anvendelse på underholdspligt. Med forbehold af overgangsbestemmelserne i forordning nr. 4/2009 bør medlemsstaterne for så vidt angår underholdspligt anvende denne forordnings bestemmelser om kompetence, anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser og om retshjælp i stedet for de tilsvarende bestemmelser i forordning nr. 44/2001. Blandt de bestemmelser i forordning nr. 4/2009, der vedrører kompetence, er forordningens artikel 3, litra a).
- 42 For så vidt som Lugano II-konventionens artikel 64, stk. 1, henviser til eventuelle ændringer af forordning nr. 44/2001, skal henvisningen forstås således, at den omfatter forordning nr. 4/2009 og nr. 1215/2012.
- 43 Lugano II-konventionen finder følgelig i henhold til dens artikel 62, stk. 2, anvendelse på tvisten i hovedsagen.

Om realiteten

- 44 Det fremgår af ordlyden af Lugano II-konventionens artikel 27, stk. 1, at et tilfælde af litispendens antages at foreligge, når krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, fremsættes mellem de samme parter for retter i forskellige medlemsstater.
- 45 Lugano II-konventionens artikel 30 fastlægger det tidspunkt, hvor en sag anses for at være anlagt med henblik på anvendelse af konventionens afdeling 9 i afsnit II, som værende enten det tidspunkt, hvor det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument indleveres til retten, forudsat at sagsøgeren ikke efterfølgende har undladt at træffe de nødvendige foranstaltninger for at få dokumentet forkyndt for den sagsøgte, eller, hvis det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal forkyndes, før det indleveres til retten, på det tidspunkt, hvor dette dokument modtages af den myndighed, der er ansvarlig for forkyndelsen, forudsat at sagsøgeren ikke efterfølgende har undladt at træffe de nødvendige foranstaltninger for at få dokumentet indleveret til retten.
- 46 For det første skal det bemærkes, at disse bestemmelser i Lugano II-konventionen er affattet i næsten enslydende vendinger som de tilsvarende artikler i forordning nr. 44/2001 og nr. 1215/2012.
- 47 Som generaladvokaten ligeledes har anført i punkt 27 i sit forslag til afgørelse, følger formålet om en ensartet fortolkning af de tilsvarende bestemmelser i Lugano II-konventionen og forordning nr. 44/2001 og eventuelle ændringer hertil bl.a. af sidste betragtning til protokol nr. 2 om ensartet fortolkning af konventionen og om det stående udvalg (EFT 2007, L 339, s. 27) og af artikel 1 i denne protokol, hvorefter enhver ret, som anvender og fortolker denne konvention, skal tage behørigt hensyn til lignende bestemmelser i de pågældende instrumenter.
- 48 Domstolen har ligeledes henvist til den omstændighed, at ligheden mellem formålet med og ordlyden af forordning nr. 44/2001 og bestemmelserne i Lugano II-konventionen gør det muligt at sikre overensstemmelsen mellem de to retlige instrumenter (jf. i denne retning udtalelse 1/03 (ny Luganokonvention) af 7.2.2006, EU:C:2006:81, punkt 152 og 153).
- 49 Som følge af paralleliteten mellem de ordninger, der er fastsat i Lugano II-konventionen og forordning nr. 44/2001 og nr. 1215/2012 for at afgøre litispendensspørgsmål, og henset til formålet om en ensartet fortolkning, som anført i denne doms præmis 47, bemærkes endvidere, at Lugano II-konventionens artikel 27 har en bindende og automatisk karakter, og den tager udgangspunkt i den rækkefølge, hvori sagerne er anlagt ved de pågældende retter (jf. analogt dom af 4.5.2017, HanseYachts, C-29/16, EU:C:2017:343, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).
- 50 I denne henseende bemærkes, således som generaladvokaten ligeledes har bemærket i punkt 41 i sit forslag til afgørelse, at Lugano II-konventionens artikel 30 på en ensartet og selvstændig måde definerer det tidspunkt, hvor der først er anlagt sag ved en ret med henblik på anvendelse af afdeling 9 i afsnit II i konventionen, særlig dennes artikel 27, for at minimere risikoen for parallelle retssager i forskellige kontraherende stater.
- 51 Endelig skal det for så vidt angår de betingelser, der er fastsat i Lugano II-konventionens artikel 27, stk. 1, om, at de sager, der er anlagt ved retterne i forskellige stater, skal have samme parter, genstand og hvile på samme grundlag, bemærkes, at det følger af Domstolens praksis vedrørende fortolkningen af artikel 27 i forordning nr. 44/2001, som kan overføres på fortolkningen af Lugano II-konventionens artikel 27, at et søgsmål med påstand om, at sagsøgte holdes ansvarlig for tab, har samme genstand og hviler på samme grundlag som et negativt anerkendelsessøgsmål anlagt af denne sagsøgte med påstand om, at det fastslås, at han ikke er ansvarlig for det pågældende tab (jf. i denne retning dom af 19.12.2013, NIPPONKOA Insurance, C-452/12, EU:C:2013:858, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).

- 52 Som den forelæggende ret har fastslået, er der i den foreliggende sag tale om et tilfælde af litispendens mellem den sag, der verserer for den pågældende ret, og den sag, der er anlagt ved Kantonsgericht Schaffhausen (kantonretten i Schaffhausen), for så vidt som begge disse sager udspringer af spørgsmålet om, hvorvidt Brigitte Schlömp har underholdspligt i henhold til en lovbestemt subrogation.
- 53 Det fremgår af retsplejeloven, at en sag i henhold til schweizisk ret verserer, når en anmodning om mægling, en stævning, en ansøgning eller en fælles anmodning om skilsmisse indgives. Forligsproceduren er foreskrevet ved lov og underlagt kontradiktionsprincippet og er i princippet obligatorisk. Manglende overholdelse heraf medfører afvisning af et eventuelt efterfølgende søgsmål. Denne procedure kan enten munde ud i en bindende dom i tvister med en værdi, der ikke overstiger 2 000 CHF (ca. 1 740 EUR), eller i et forslag til en dom, der kan få retskraft, hvis den ikke anfægtes, i tvister med en værdi, der ikke overstiger 5 000 CHF (ca. 4 350 EUR), eller ratificeringen af et forlig eller en indrømmelse af søgsmålsret. I sidstnævnte tilfælde har sagsøgeren ret til at indgive stævning til retten inden for tre måneder efter, at søgsmålsretten er indrømmet. Artikel 9, stk. 2, i lov om international privatret bestemmer, at det i tilfælde af litispendens ved afgørelsen af, hvornår der er anlagt sag i Schweiz, er den dato, hvor den første handling, der er nødvendig for at indlede en sag, der er afgørende, idet indledningen af mægling er tilstrækkelig.
- 54 Som den schweiziske regering endvidere har anført i sine mundtlige indlæg, er forligsmyndighederne dels underlagt de garantier, der er fastsat i retsplejeloven om inhabilitetserklæring for de fredsdommere, som udgør disse myndigheder, dels udøver de deres funktioner i fuld uafhængighed.
- 55 Det følger af disse bestemmelser, at forligsmyndighederne i udøvelsen af de opgaver, de er tillagt ved retsplejeloven, kan kvalificeres som en »ret« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i Lugano II-konventionens artikel 62.
- 56 I henhold til ordlyden af Lugano II-konventionens artikel 62 omfatter udtrykket »ret« således enhver myndighed, som af konventionsstaten er udpeget som kompetent i anliggender, der falder ind under konventionen.
- 57 Som det fremgår af den forklarende rapport om konventionen, udarbejdet af professor Fausto Pocar og godkendt af Rådet (EFT 2009, C 319, s. 1), anlægger ordlyden af Lugano II-konventionens artikel 62 en funktionel tilgang, hvorefter en myndighed betragtes som en ret i kraft af sine funktioner snarere end den formelle klassifikation, den henhører under i henhold til national ret.
- 58 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at Lugano II-konventionens artikel 27 og 30 skal fortolkes således, at det i tilfælde af litispendens er den dato, på hvilken en obligatorisk forligsprocedure ved en forligsmyndighed i henhold til schweizisk ret er indledt, der udgør det tidspunkt, hvor en sag anses for anlagt ved en »ret«.

Sagsomkostninger

- 59 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 27 og 30 i konventionen om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, undertegnet den 30. oktober 2007, hvis indgåelse blev godkendt på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 2009/430/EF af

27. november 2008, skal fortolkes således, at det i tilfælde af litispendens er den dato, på hvilken en obligatorisk forligsprocedure ved en forligsmyndighed i henhold til schweizisk ret er indledt, der udgør det tidspunkt, hvor en sag anses for anlagt ved en »ret«.

Underskrifter